

ALESSANDRO BARICCO

jūra vandenynas

TYTO ALBA

ALESSANDRO BARICCO

jūra vandenynas

ROMANAS

Iš italų kalbos vertė
Inga Tuliševskaitė

VILNIUS 2012

PIRMA KNYGA

„Almajerio“
užeiga

1.

Smėlis, kiek akys užmato, tarp kalvų ir jūros – *jūros* – plyti šaltame ore veik praėjusios popietės, laiminamos be paliovos dvelkiančio šiaurės vėjo.

Paplūdimys. Ir jūra.

Galėtų būti tobulybė – reginys dieviškoms akims – pasaulis, kuris plyti, ir tiek, tylus vandens ir žemės buvimas, užbaigtas ir tikslus kūrinys, tiesa – *tiesa*, tačiau išganinga žmogaus smiltelė ir vėl priverčia užsikirsti to rojaus mechanizmą – niekniekis, kurio pakanka sustabdyti didžiąją nenumaldomos tiesos mašiną, smulkmena, bet įaugusi į smėlį, nematomas įbrėžimas šventosios ikonos paviršiuje, mažytė išimtis neaprepiamo paplūdimio tobulybėje. Žvelgiant iš toli jis atrodo tik juodas taškelis, menkas niekas beribėje tuštumoje – žmogus ir molbertas.

Molbertas plonomis virvelėmis pritvirtintas prie keturių smėlyje gulinčių akmenų. Jis nepastebimai siūbuoja be paliovos pučiančiam šiaurės vėjų. Žmogus avi aukštaauliais batais, vilki plačiu žvejo apsiaustu. Jis stovi veidu į jūrą, tarp pirštų sukiodamas ploną teptuką. Ant molberto – drobė.

Jis lyg sargybinis, – tai *būtina* suprasti – kuris stovėdamas gina tą pasaulio kampelį nuo tylaus tobulybės įsiveržimo, mažas skilimas išpūdingoje būties dekoracijoje. Juk visada taip: gana žmogaus blyksnio, kad sutriktų ramybė to, kas jau po akimirkos galėjo virsti *tiesa*, bet dabar vėl tampa laukimu ir klausimu dėl eilinės ir beribės galios to žmogaus, kuris yra kartu anga ir spindulys, drelės, pro kurias atiteka istorijų upės, ir nesibaigiantis sąrašas to, kas *galėtų* nutikti, begalinis plyšys, nuostabi žaizda, tūkstančių žingsnių takas, kur jau niekas negalės būti tikra, tačiau viskas *bus* tikra –

taip, kaip *yra* tikri žingsniai tos moters, kuri susisupusi į alyvinį apsiaustą lėtai žingsniuoja paplūdimiu, mūšos linija, iš kairės į dešinę vagodama dabar jau prarastą didžiojo paveikslo tobulybę, artėja prie vyro ir jo molberto, pagaliau atsiduria per keletą žingsnių nuo jo, paskui greta jo, virsta sustojusiu nieku ir tylėdama žiūri.

Vyras neatsisuka. Toliau įdėmiai žvelgia į jūrą. Tyla. Retkarčiais panardina teptuką į vario puodelį ir brūkšteli drobėje kelis lengvus potėpius. Teptuko šereliai palieka blankų tamsos šešėlį, vėjas skuba jį išdžiovinti, grąžindamas drobei ankstesnį baltumą. Vanduo. Vario puodelyje – tik vanduo. Drobėje – nieko. Nieko, ką galima *matyti*.

Be paliovos pučia šiaurės vėjas ir moteris dar glaudžiau susisupa į alyvinės spalvos apsiaustą.

– Plasonai, jau seniai čia dirbate. Kodėl nešiojatės visus tuos dažus, jei nedirštate jų panaudoti?

Jis lyg pažadintas iš miego. Sutrikęs. Pasisuka, kad pažvelgtų į moters veidą. Ir prabyla ne tam, kad atsakytų.

– Meldžiu, nejudėkite, – taria.

Priartina teptuką prie moters veido, akimirką dvejoja, priglaudžia prie jos lūpų ir lėtai braukia nuo vieno kampučio iki kito. Šereliai nusidažo ryškiai raudona spalva. Žiūri į juos, paliečia jais vandenį ir pakelia žvilgsnį į jūrą. Ant moters lūpų lieka skonio šešėlis, priversdamas ją pagalvoti – „jūros vanduo, vyras tapo jūrą jūra“ – ta mintis ją nupurto.

Kai vėjas paglosto drobę, nudžiovindamas rausvos šviesos atšvaitą, vienšą baltame fone, ji jau seniai apsigrėžusi ir matematiniu savo žingsnių rožiniu vėl matuoja beribį paplūdimį. Galėtum valandų valandas žiūrėti į jūrą, į dangų, į viską aplink, bet nieko nerastum tokios spalvos. Nieko, ką galima *matyti*.

Tuose kraštuose potvynis kyla dar prieš nusileidžiant tamsai. Akimirką prieš. Vanduo apsupa vyrą ir jo molbertą, pasiima juos lėtai, bet ryžtingai, jie stovi ten, vienas ir kitas, sustingę, lyg mažytė sala arba dvigalvė sudužusio laivo liekana.

Plasonas, tapytojas.

Kas vakarą kiek prieš saulėlydį, kai vanduo jau siekia krūtinę, jo pasiimti atplaukia valtis. Taip nori jis. Sėda į valtį, įkelia savo molbertą, kitą mantą ir leidžiasi parplukdomas namo.

Sargybinis pasitraukia. Jis savo pareigą atliko. Pavojus praėjo. Kartu su saulėdžiu gęsta paveikslas, kuriam ir vėl nepavyko tapti šventam. Viskas per tą žmogelį ir jo teptukus. Dabar, kai jis pasitraukė, jau nebelieka laiko. Tamsoje viskas nutrūksta. Nėra nieko, kas tamsoje galėtų tapti *tikra*.

*...kaip būtų gražu,
jei į kiekvieną mūsų laukiančią jūrą tekėtų mums skirta upė.*

ALESSANDRO BARICCO

(Alesandras Barikas, g. 1958 m.) – italų literatūros fenomenas.

Filosofas, muzikos kritikas, vienas populiariausių italų rašytojų pasaulyje.

Jis yra parašęs 11 romanų, „Jūra vandenynas“ – antrasis iš jų.

Yra knygų, kurios pakeičia tavo gyvenimą. Ne todėl, kad pasuki kitu gyvenimo keliu (aplink tas pats gamtovaizdis ir ta pati žemė po kojom), bet kad perskaičius jas tas pats tavo kelias atrodo kitoks. Gal taip atsitiks ir romano „Jūra vandenynas“ skaitytojams.

„Almajerio“ užėiga. Priešais ją plyti jūra. Amžina jūra – audrojanti, gydanti, žudanti. Pasakojanti istorijas. Dailininkas, sūriu jūros vandeniui tapantis baltas drobes. Įsimylėjęs mokslininkas, niekaip negalintis užbaigti ribų enciklopedijos. Nuostabaus grožio moteris, serganti neištikimybe. Tėvas Pliušas su savo maldomis. Elizvina, trapi mergaitė, vieną naktį be jokios baimės tampanti moterimi, ir vyras, perplaukęs visus vandenynus, kurio akys lyg medžioklėn išėjusio žvėries...

Šis romanas – meilės ir keršto, vienatvės ir vilties istorijos. Šimtai būdų gyventi ir mirti.

Klausydamasis tų istorijų, nuolat girdi jūros ošimą.

ISBN 978-9986-16-922-2

9 789986 169222

www.tytoalba.lt